

L'escriptor
parisenc Michel
Houellebecq
sol buscar la
polèmica en
les seves obres
JOEL SAGET / AFP

S

Si alguna novel·la no admet lectures de deu minuts abans de dormir és 'Jo confesso', de Jaume Cabré. El text funciona per immersions com més llargues i continuades millor

Tres maneres d'abduir lectors

L'estiu juga a favor de les lectures eclèctiques i de les endarrerides, sobretot per qüestions d'envergadura. A part d'altres descobertes agradables, ara vull comentar tres novel·les que m'han absorbit per estratègies diferents i poderoses.

Amb *Les partícules elementals* (1998) m'he endinsat en les obsessions de Michel Houellebecq (París, 1958), que aviat va aixecar polèmiques per la seva descarnada crítica als hereus del Maig del 68, i després no ha deixat de repetir-se amb relats com *Lanzarote* o *Plataforma*. En cap moment d'una lectura que em tenia atrapat, l'autor no m'ha inspirat ni un bri de simpatia, més aviat un rebuig a la pedanteria intel·lectual i a la manera de traslladar-me les seves *neures*, amb la selecció dels detalls més sòrdids per justificar la defensa d'un nou món feliç, basat en l'abolició del desig sexual. Tanmateix, el text sedueix per la duresa dels seus arguments i per l'atac frontal a la descomposició d'Occident, ni

que sigui caient en el reaccionarisme. Sens dubte, un plat fort dels que no s'obliden.

L'adhesió que provoquen les esperades històries de John Irving va per altres vies. Almenys *Una dona difícil* (1999) m'ha enganxat per la neta visibilitat dels fets que descriu de forma minuciosa, com una càmera fidel a tots els replecs. No és d'estranyar que amb la lectura de la primera part hagi reviscut fil per randa la pel·lícula del mateix títol, dirigida per Tod Williams el 2004 i interpretada per Jeff Bridges i Kim Basinger. Però Irving ens capta l'atenció no tan sols per la planificació cinematogràfica del que narra sinó també per com s'atura en matisos imprevisibles, d'efectes profunds, alhora que juga amb les anticipacions del que encara ha de passar. Els lectors ens mantenim al costat dels personatges, com observadors privilegiats d'un panorama sense estridències, ben lliures d'estar-hi o no d'acord, però sempre amb els beneficis de la intel·ligència i la ironia.

Si alguna novel·la no admet lectures de deu minuts abans de dormir, és el *Jo confesso* (2011) de Jaume Cabré. El text funciona per immersions com més llargues i continuades millor. Malgrat l'encadenament de seqüències filmables, aquí la lògica cinematogràfica és substituïda per l'exploració de la memòria personal i històrica, al voltant d'una preocupació tan universal com la gènesi del mal. Amb l'intent desesperat d'Adrià Ardèvol de retenir la memòria malalta, l'autor no tan sols insereix fragments de la crònica familiar, viscuda o no per ell, sinó que invoca escenes relacionades amb l'existència d'un violí Storiioni que ha passat per les mans més abjectes. Cabré ens subjuga pel pòsit cultural i per una prosa endimoniada que conjuga l'enciclopedisme amb la humanitat dels personatges més senzills. Que al final no hàgim retingut tots els topants del laberint, importa ben poc. Ens queda el pes de la història i el fràgil paper que hi aportem els pobres mortals. *

TRUQUEN! ARNAU PUIG

'Idioteia' o síndrome d'Asperger

Ho he llegit a les pàgines esportives del nostre El Punt Avui; es tracta d'una informació sobre les *qualitats personals* de Messi; qui hi fa referència és Romario, un futbolista molt reconegut pel seu controvertit comportament social però, especialment, en el terreny de joc, com és el cas específic, i el que ens interessa ara de Messi. Romario ens adverteix que Messi—guardant per a cadascú el seu àmbit—és similar, per l'ano-

menada síndrome de Asperger, a Newton i a Einstein. Caram!, què passa, que les realitats són tan properes i tan llunyanes? Doncs que l'esmentada síndrome específica que qui la té presenta "problemes mentals i de conducta que formen part dels trastorns de l'espectre autista".

I en què consisteixen aquestes variacions psicossomàtiques?; doncs a "excel·lir en àrees d'activitat que solen ser molt restringides"

encara que la resta de la personalitat es mantingui en l'absoluta normalitat, continuï posseïda pel "sentit comú". Es tracta d'un trastorn limitat i específic si bé intens i notori. Per justificar els trets diferenciadors de l'art contemporani (s'hi hauria d'afegir els de la ciència) fa uns trenta anys que vaig assenyalar aquest tret com a *idioteia* (que només l'executor en sap el perquè). Hi ha idiotes genials però n'hi ha de molt perillosos. *